

SPECJALIZACJA IZB SĄDOWYCH WYŻSZYCH SĄDÓW SPECJALISTYCZNYCH: ZAGADNIENIA TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE

Na podstawie analizy poglądów naukowych dotyczących charakteru zasady specjalizacji w budowie sądów powszechnych oraz regulacji zawartych w aktach prawnych w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości na Ukrainie, w artykule badane są aspekty teoretyczne i praktyczne pojęcia „specjalizacja” wyższych sądów specjalistycznych na poziomie izb sądowych.

Słowa kluczowe: charakter specjalizacji, wyższy sąd specjalistyczny, izba sądowa, postępowanie sądowe, jurysdykcja.

PRACTICE TRIAL CHAMBER OF HIGH SPECIALIZED COURTS: ISSUES THEORY AND PRACTICE

On the basis of analysis of scientific materials concerning specialization in building of system of general jurisdiction courts and normative provisions of legislative acts in the sphere of justice administering in Ukraine, the article deals with investigation of theoretical and practical aspects of high specialized courts specialization at the level of judicial chambers.

Key words: specialization principle, high specialized court, judicial chamber, judicial process, jurisdiction.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ СУДОВИХ ПАЛАТ ВИЩИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУДІВ: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

На основі аналізу наукових уявлень про сутність принципу спеціалізації у побудові системи судів загальної юрисдикції та нормативних положень законодавчих актів у сфері здійснення судочинства в

***S. HLUSZCZENKO,**
*doktor nauk prawnych, kierownik
zakładu zapewnienia działalności
izby sądowej spraw cywilnych
Wyższego Specjalistycznego Sądu
Ukrainy ds. cywilnych i karnych,
doktorant katedry organizacji
organów sądowniczych oraz
policyjnych Prawniczej Akademii
Ukrainy im. Jarosława Mądrego
w Harkowie*

Україні у статті досліджуються теоретичні і прикладні аспекти спеціалізації вищих спеціалізованих судів на рівні судових палат.

Ключові слова: принцип спеціалізації, вищий спеціалізований суд, судова палата, судовий процес, юрисдикція.

Постановка проблеми. Побудова правової держави, що за орієнтир визначила Конституція України, потребує вирішення багатьох питань, пов'язаних із створенням і функціонуванням дієвої судової лади та її організаційного втілення – судової системи. У рамках здійснення судочинства судом розглядається велика кількість правових питань, які мають відмінну правову природу. Водночас підлягає розв'язанню і проблема, сутність якої полягає в тому, що окремі питання правового характеру можуть бути вирішені у межах відповідного виду судових процедур під час вирішення певних категорій правових конфліктів. Тому з урахуванням конституційного положення щодо поширення юрисдикції судів на всі правовідносини, які виникають у державі (ч. 2 ст. 124 Конституції України), у межах цієї статті розглянемо один із важливих моментів – спеціалізацію як конституційний принцип побудови системи судів загальної юрисдикції в аспекті діяльності вищих спеціалізованих судів в Україні.

Аналіз останніх публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми спеціалізації судової діяльності постійно знаходяться у полі зору науковців і активно обговорювались у роботах В. В. Городовенка, В. В. Долежана, І. Є. Марочкіна, Л. М. Москвич, І. В. Назарова, В. І. Німченка, А. Й. Осетинського, Д. М. Притики, М. І. Сірого, В. В. Сердюка, І. Б. Шицького, В. І. Шишкіна. Предметом наукової дискусії були питання про сутність та зміст конституційного принципу спеціалізації та особливості реалізації в окремих видах судочинства (цивільного, адміністративного, господарського тощо). Водночас питання про запровадження спеціалізації на рівні судових палат вищих спеціалізованих судів залишається малодослідженим, що й обумовлює актуальність цієї наукової розвідки.

Відтак, метою цього дослідження є визначення на основі аналізу наукових уявлень про сутність принципу спеціалізації у побудові системи судів загальної юрисдикції та нормативних положень законодавчих актів у сфері здійснення судочинства в Україні досліджуються теоретичні і практичні аспекти спеціалізації судових вищих спеціалізованих судів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Частиною 4 ст. 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що у вищому спеціалізованому суді утворюються палати з розгляду окремих категорій справ у межах відповідної судової юрисдикції. Рішення

про утворення судової палати приймається зборами суддів за пропозицією голови вищого спеціалізованого суду. Водночас, спрямованість спеціалізації судових палат має особливості, виходячи зі специфіки діяльності кожного з вищих спеціалізованих судів.

З урахуванням того, що першим вищим спеціалізованим судом відповідно до Конституції України (в редакції до 28 червня 1996 року) було визначено Вищий арбітражний суд України, необхідно дослідити питання утворення судових палат (судових колегій) у цьому суді в ретроспективі. Крім цього, на наш погляд, у такому розумінні дослідженню підлягають і питання визначення спеціалізації зазначених судових палат.

За змістом ст. 11 Закону Української РСР «Про арбітражний суд» від 6 червня 1991 року Вищий арбітражний суд УРСР складався, зокрема, з президії і арбітражних колегій з розгляду спорів та перегляду рішень ухвал, постанов. Таким чином, фактично в цьому суді діяло три судових органи: 1) арбітражна колегія з вирішення спорів по суті; 2) арбітражна колегія з перегляду рішень, ухвал, постанов арбітражних судів нижчих рівнів та Вищого арбітражного суду УРСР у порядку нагляду; 3) президія Вищого арбітражного суду УРСР як судовий орган з перегляду рішень, ухвал, постанов цього ж суду в порядку нагляду, а також із перегляду за нововиявленими обставинами справ, постанови в яких було прийнято самою президією Вищого арбітражного суду УРСР. Крім того, Указом Президента України від 21 квітня 1998 року в арбітражних судах нижчого рівня було утворено спеціальні колегії у справах про банкрутство, що спонукало до внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України з питань перегляду в порядку нагляду судових рішень у зазначеній категорії справ. Як зазначив з цього приводу Д. М. Притика, утворення системи судів загальної юрисдикції за принципом спеціалізації є прогресивною формою організації діяльності судової влади. Вона може не влаштовувати тільки прихильників командно-адміністративної системи, адже спеціалізація судів призводить до необоротних перетворень у напрямі демократизації судової влади.

Отже, за існування інституту судового нагляду, спеціалізація судових колегій за предметною ознакою спору не визначалася (з урахуванням відсутності спору у справах про банкрутство). Натомість, згідно із ст. 14 Арбітражного процесуального кодексу України встановлювалася підсудність справ Вищому арбітражному суду України у спорах: 1) у яких однією із сторін є вищий чи центральний орган виконавчої влади, Національний банк України, Верховна рада або Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська, Севастопольська міські ради або Київська, Севастопольська міські державні адміністрації; 2) матеріали яких містять державну таємницю; 3) прямо віднесених до його підсудності законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Тобто у визначенні підсудності справ зазначеному суду

домінантним убачається суб'єктний критерій. Ми вважаємо, що у період започаткування ринкових умов господарювання в економіці України такий підхід законодавця був виправданим, оскільки чітке визначення підсудності справ Вищому арбітражному суду України як найвищого органу у вирішенні господарських спорів і здійсненні нагляду щодо рішень, ухвал, постанов арбітражних судів та контролю за їх діяльністю позитивно позначалося на досягненні і підтриманні високого рівня правового господарського порядку.

Із реалізацією заходів судової реформи у червні 2001 року Вищий господарський суд України набув статусу суду касаційної інстанції з наданням повноважень щодо перегляду судових рішень місцевих та апеляційних господарських судів у касаційному порядку. Відповідно до змін, унесених до норм законодавства, та з урахуванням правил підвідомчості господарських спорів, встановлених положеннями нової редакції ГПК України, наказом Голови Вищого господарського суду України було утворено чотири судові палати з розгляду окремих категорій справ, тобто з одночасним визначенням їх спеціалізації.

Так, компетенція судової палати з розгляду справ про банкрутство поширювалася на перегляд у касаційному порядку рішень господарських судів у справах про банкрутство. До компетенції судової палати з розгляду справ у спорах між господарюючими суб'єктами відносилися справи по господарських спорах про: 1) право власності та інші речові права; 2) укладення, зміну і розірвання договорів; 3) визнання угод недійсними і застосування наслідків їх недійсності (за винятком справ за участю податкових органів); 4) розрахунки за продукцію, товари, послуги; 5) невиконання чи неналежне виконання зобов'язань, що виникають з договорів; 6) цінні папери, корпоративне управління та реалізацію корпоративних прав; 7) захист ділової репутації суб'єктів підприємницької діяльності; 8) інші справи у господарських спорах, що виникають між господарюючими суб'єктами.

До компетенції судової палати з розгляду справ, що виникають із податкових та інших відносин, пов'язаних із державним регулюванням діяльності господарюючих суб'єктів було віднесено господарські спори, що виникають із податкових відносин, а також про:

- 1) визнання недійсними актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших установ і організацій, що здійснюють контроль за підприємницькою діяльністю;
- 2) спонукання органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та інших установ і організацій видати акт або вчинити дії, необхідні для здійснення підприємницької діяльності;
- 3) стягнення штрафних санкцій за порушення встановленого порядку підприємницької діяльності;
- 4) про повернення стягнутих із суб'єктів підприємницької діяльності у безспірному порядку сум штрафних санкцій;
- 5) створення, реорганізацію і ліквідацію юридичних осіб, скасування державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності;
- 6) продовження строку адміністративного арешту активів

платників податків; 7) застосування: а) земельного законодавства; б) митного законодавства; в) законодавства про захист економічної конкуренції та захист від недобросовісної конкуренції; г) законодавства про зовнішньоекономічну діяльність; бюджетного законодавства (справи за участю Рахункової палати України, органів контрольно-ревізійної служби, Державного казначейства України); д) інші справи у господарських спорах, пов'язаних із державним регулюванням діяльності господарюючих суб'єктів.

Компетенція судової палати з розгляду справ у господарських спорах, пов'язаних із захистом права на об'єкти інтелектуальної власності була поширена на розгляд у касаційному порядку справ у господарських спорах про захист авторського права і суміжних прав, захист права на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки товарів і послуг, сорти рослин, інші об'єкти).

На сьогодні у Вищому господарському суді України діє чотири судові палати, спеціалізація яких залежить від спеціалізації суддів, які входять до їх складу. Так, перша судова палата розглядає у касаційному порядку спори, що впливають із договірних відносин, пов'язаних із лізингом, орендою, банківською діяльністю, а також корпоративні спори. Друга судова палата вирішує спори, які виникають із транспортних, земельних правовідносин, відносин перевезення, спорів пов'язаних із захистом права власності та інших речових прав. Третя судова палата переглядає судові рішення у справах про банкрутство. До компетенції четвертої судової палати віднесено спори про захист права на об'єкти інтелектуальної власності.

В інший спосіб визначена спеціалізація судових палат у Вищому адміністративному суді України. За основу такої спеціалізації взято Класифікатор категорій адміністративних справ, затверджений рішенням ради суддів адміністративних судів від 26 листопада 2010 року. Відповідно до зазначеного Класифікатора рішенням зборів суддів цього суду № 20 від 27 грудня 2010 року була визначена відповідна спеціалізація судових палат. Так, до категорій справ, на розгляді яких спеціалізуються судді першої судової палати було віднесено справи зі спорів з приводу: 1) реалізації державної політики у сфері економіки; 2) забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування; 3) охорони навколишнього природного середовища; реалізації публічної фінансової політики. Категоріями справ, на яких спеціалізуються судді другої судової палати, визначено такі: 1) забезпечення реалізації громадянами права голосу на виборах і референдумі; 2) забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації влади, організації діяльності цих органів; 3) забезпечення громадського порядку та безпеки; 4) реалізації у сфері освіти, науки, культури та спорту; 5) реалізації публічної політики у сферах зайнятості населення та соціального захисту.

Спеціалізація суддів третьої судової палати визначена у справах зі спорів з приводу забезпечення юстиції, відносин публічної служби та інших категорій справ (розділ 14 Класифікатора). Категорії справ, на розгляді яких спеціалізуються судді четвертої судової палати: 1) справи зі спорів за участю податкових органів щодо обмеження грального бізнесу; 2) справи зі спорів з приводу реалізації податкової політики та за зверненнями податкових органів; 3) справи за участю податкових органів у сферах валютного регулювання і валютного контролю. Крім того, було визначено, що судді п'ятої судової палати спеціалізуються на розгляді справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а також справ про дострокове припинення повноважень народного депутата України.

Таким чином, зважаючи на вимоги ст. 171-1 КАС України, якою передбачено, що акти, дії чи бездіяльність Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, а також рішення, дії чи бездіяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України оскаржуються до Вищого адміністративного суду України, в якому створюється окрема палата, рішенням зборів суддів цього від 9 серпня 2010 року № 8 «Про склад судових палат Вищого адміністративного суду України» було утворено п'ять судових палат. Разом із тим, рішенням зборів суддів № 11 «Про внесення змін до складу судових палат Вищого адміністративного суду України» від 27 квітня 2012 року зазначене вище рішення визнано таким, що втратило чинність. На сьогодні у Вищому адміністративному суді України утворено чотири судові палати з відповідною спеціалізацією суддів згідно із Класифікатором категорій адміністративних справ .

Судові палати у Вищому господарському суді України та Вищому адміністративному суді України утворюються в межах однієї юрисдикції. Але щодо Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, то, на наш погляд, законодавець, визначивши у його складі дві юрисдикції, зберіг за зборами суддів право утворювати інші судові палати, залишивши таким чином перспективу для реалізації вирішення питання про утворення палат у межах і цивільної і кримінальної юрисдикцій. Водночас у цьому суді діють дві судові палати – у цивільних та у кримінальних справах .

Як зауважив з цього приводу Л. І. Фесенко, не виключено, що на підставі аналізу судової статистики та оцінки навантаження на суддів у майбутньому виникне необхідність утворення у Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ, наприклад, судових палат із розгляду посадових злочинів, у справах неповнолітніх або у сімейних, трудових, земельних справах тощо. На думку автора, такий підхід відповідає

приписам частини 4 статті 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і не суперечить практиці утворення судових палат в інших вищих спеціалізованих судах .

Таким чином із проведеного аналізу вбачається, що судова палата – це структурний судовий підрозділ вищого спеціалізованого суду, який утворюється зборами суддів на підставі пропозиції голови вищого спеціалізованого суду з одночасним визначенням його спеціалізації та кількісного складу суддів з метою здійснення правосуддя у порядку, передбаченому процесуальним законодавством.

Водночас щодо утворення та організації судових палат у вищих спеціалізованих судах необхідно зауважити наступне. По-перше, законом не визначена їх кількість і спрямованість їх юрисдикційної діяльності (на відміну, наприклад, від Верховного Суду України, кількість судових палат у якому та їх назви визначені ч. 3 ст. 39 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»), що дає можливість варіювати цим показником залежно від специфіки юрисдикції та судового навантаження. По-друге, утворення будь-якої судової палати є прерогативою зборів суддів, що, з одного боку, виключає одноособовий вплив голови вищого спеціалізованого суду на цей процес (хоча він є його ініціатором), а з другого – утверджує важливість ролі суддівського самоврядування у відповідному суді. По-третє, судові повноваження розподіляються виключно між судовими палатами – структурними утвореннями вищого спеціалізованого суду. Це дає змогу стверджувати, що судові повноваження можуть здійснювати тільки судді відповідної спеціалізованої юрисдикції, які перебувають у складі відповідної судової палати, з урахуванням встановленої компетенції.

Стосовно спеціалізації судових палат, то потрібно також зазначити, що вона може визначатися різними способами: у межах однієї або кількох юрисдикцій (приклад Вищого господарського суду України і Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ); шляхом видання розпорядчого документа (наприклад, у спосіб видання Головою Вищого господарського суду України наказу); на підставі затвердженого органом суддівського самоврядування класифікатора категорій справ відповідної юрисдикції (формування судових палат у Вищому адміністративному суді України); залежно від законодавчого визначення кількості судових юрисдикцій у вищому спеціалізованому суді (формування двох судових палат у Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ); відповідно до рішення органу суддівського самоврядування вищого спеціалізованого суду (стосується організації судових палат у всіх вищих спеціалізованих судах).

Разом із тим, на наш погляд, нормами чинного Закону України «Про судоустрій і статус суддів» не враховано ряд суттєвих аспектів діяльності судових палат в аспекті їх спеціалізації. Так, у ст. 32 Закону визначено повноваження вищого спеціалізованого суду

щодо аналізу судової статистики, вивчення та узагальнення судової практики з метою досягнення однакового правозастосування судами нижчого рівня. Як правило, орієнтирами для правозастосовної діяльності є постанови пленуму, в яких містяться відповідні роз'яснення.

Практика реалізації положень зазначеної статті доводить, що це повноваження є комплексним, оскільки потребує консолідації зусиль суддів та працівників апарату у напрямі ефективного, якісного і своєчасного опрацювання масиву аналітичних і статистичних даних. За таких умов, логічною є конкретизація у Законі повноважень судових палат щодо аналізу судової статистики та вивчення і узагальнення судової практики, а також підготовки постанов пленуму з питань правозастосування.

Крім того, в контексті діяльності судової палати підлягає конкретизації інститут її секретаря, а також окреслення обсягу повноважень секретаря судової палати, яке, на наш погляд, стане можливим завдяки усвідомленню закладеної в основу цього інституту законодавчої ідеї та виявленню ознак владно-управлінської діяльності. Потребують законодавчого врегулювання і такі питання як термін перебування на посаді секретаря та кількість призначень, вікові обмеження, професійні і кваліфікаційні вимоги (наприклад, наявність визначеного суддівського стажу, наявність відповідного стажу судової роботи саме в межах спеціалізації судової палати), механізм звільнення з посади (у тому числі достроковий), обсяг прав і обов'язків тощо.

Література:

1. Притика Д. Арбітражні суди в Україні: історія, сьогодення, перспективи розвитку // Д. Притика. – Право України. – 2001. - № 2. – С. 19-25.
2. Наказ Голови Вищого господарського суду України № 18 «Про утворення судових палат у Вищому господарському суді України» : за станом на 27 лют. 2003 р. / Вищий господарський суд України. – Офіц. вид. – Вісник господарського судочинства. – 2003. - № 2. – С. 2-4.
3. Рішення Ради суддів адміністративних судів України № 93 «Про затвердження Класифікатора категорій адміністративних справ» : за станом на 26 лист. 2010 р. / Рада суддів адміністративних судів. – Окреме вид. – 8 с.
4. Рішення зборів суддів Вищого адміністративного суду України № 20 «Щодо окремих питань автоматичного розподілу справ між судовими палатами» : за станом на 18 лип. 2011 р. / Вищий адміністративний суд України. – Окреме вид. – 3 с.
5. Рішення зборів суддів Вищого адміністративного суду України № 8 від 9 серпня 2010 року № 8 «Про склад судових палат Вищого адміністративного суду України» : за станом на 9 серп. 2010 р. / Вищий адміністративний суд України. – Окреме вид. – 2 с.
6. Рішення зборів суддів Вищого адміністративного суду України № 11 «Про внесення змін до склад судових палат Вищого адміністративного суду України» : за станом на 27 квіт. 2012 р. / Вищий адміністративний суд України. – Окреме вид. – 2 с.
7. Рішення зборів суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 2 «Про утворення та склад судових палат Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ» : за станом на 26 жовт. 2010 р. /

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. – Окреме вид. – 2 с.

8. Фесенко Л. І. Правовий статус Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у системі судового устрою : дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.10 / Фесенко Леонід Іванович ; Національний університет «Одеська юридична академія». – О., 2011. – 242 с.

**PRACTICE TRIAL CHAMBER OF HIGH SPECIALIZED COURTS: ISSUES
THEORY AND PRACTICE
S. GLUSCHENKO**

Statement of the problem. The rule of law, as defined by the Constitution of Ukraine benchmark needs to solve many issues related to the establishment and operation of an effective judicial frets and its institutional embodiment - the judiciary.

As part of the proceedings the court examined a large number of legal issues that have excellent legal nature. However, subject to the resolution of the problem , the essence of which is that some legal issues can be solved within the relevant type of court procedures in dealing with certain types of legal conflicts.

Therefore, in view of the constitutional provisions on the jurisdiction of courts spread all legal relations arising in the country (Part 2 of Art . 124 of the Constitution of Ukraine), within this article we consider one of the highlights - specialization as a constitutional principle of construction of the system of courts of general jurisdiction in respect of activities high specialized courts in Ukraine .

Analysis of recent publications in which is solution of this problem. Problems specialization of judicial work constantly in view of scholars and actively discussed in the works of V. Horodovenko, V. Dolezhan, I. E. Marochkin, L. M. Moskvich, I. Nazarov, V. I. Nimchenko, A. J. Ossetinskyi , D. N. Prytyka , M. I. Siryi , V. Serdyuk , I. B. Shytskyi, V. Shishkin.

Subject of scientific debate was the question of the nature and content of the constitutional principle of specialization and especially the implementation of certain types of proceedings (civil, administrative, commercial, etc.). However, the question of the creation of specialized judicial panels at the level of high specialized courts remains unexplored, which determines the relevance of scientific exploration.

Therefore, the aim of this study is to determine by analyzing the scientific understanding of the essence of the principle of specialization in the construction of the courts of general jurisdiction and regulatory legal acts in the field of administration of justice in Ukraine the theoretical and practical aspects of judicial specialization of high specialized courts.

The main material of research. Part 4. 31 Law of Ukraine "On the Judicial System and Status of Judges" states that a high specialized court formed chambers on different types of cases within the respective jurisdiction.

The decision to organize meetings of the Chamber accepted the proposal of the head judges of high specialized courts. However, the direction of specialization of judicial chambers has features based on the specifics of each of the high specialized courts.

Considering the fact that the first higher specialized court in accordance with the Constitution of Ukraine (edited 28 June 1996) was determined Supreme Arbitration Court of Ukraine, it is necessary to investigate whether the formation of the judicial panels (panels of judges) in this Court in retrospect. In addition, in our opinion, in this sense the research subject and the determination of these specialization of its chambers.

For the meaning of Art. 11 of the Ukrainian SSR "On arbitration courts" on June 6, 1991 the Supreme Arbitration Court of USSR was, in particular, the presidium and arbitration panels to examination disputes and reviewing decisions.

So actually in this court there were three judicial bodies: 1) the arbitration panel to resolve disputes on the merits, 2) the arbitration panel to review the decisions, orders, rulings of arbitral lower courts and the Supreme Arbitration Court of the USSR in the supervisory 3) the Presidium of the Supreme arbitration Court of the Ukrainian SSR as a judicial body to review decisions, rulings and orders of the same court in the order of supervision, as well as the view of newly discovered circumstances, the resolution which was adopted by most Presidium of the Supreme Arbitration court of the USSR.

In addition, the Decree of the President of Ukraine on 21 April 1998 in the state courts of lower level was established special boards for bankruptcy, which led to amendments to the Arbitration Procedural Code of Ukraine on issues of supervisory review of court decisions in this type of case.

As noted in this connection D.N. Prytyka, establishment of courts of general jurisdiction based on the principle of specialization is the progressive form of the judiciary. It may not be for everyone but supporters of the command- administrative system, as specialization of courts leads to irreversible changes in the direction of democratization of the judiciary.

So, for the institution of judicial review , specialty panels of judges for the subject of the dispute is not defined feature (in the absence of a dispute in bankruptcy cases). Instead, pursuant to Art. 14 of the Arbitration Procedural Code of Ukraine was set Jurisdiction Supreme Arbitration Court of Ukraine in a dispute: 1) in which one party is higher or central executive body, the National Bank of Ukraine, the Verkhovna Rada and the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea, regionals, Kyiv and Sevastopol City Council or Kyiv and Sevastopol city state

administrations, 2) materials which contain state secrets, 3) directly within its jurisdiction the laws of Ukraine, international treaties ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine.

That is, in determining the jurisdiction of cases referred to the Court is seen dominant subjective criteria. We consider that during the launch of market conditions in the economy of Ukraine was the approach of the legislator justified because a clear definition of jurisdiction of cases the Supreme Arbitration Court of Ukraine as the highest authority in resolving commercial disputes and oversight for decisions, orders, rulings of courts of arbitration and control over their activity positive effect on achieving and maintaining a high level of legal economic order. With the implementation of judicial reform in June 2001, the Supreme Economic Court of Ukraine has acquired the status of the court of cassation to the provision of power to judicial review of local and commercial courts of appeal in cassation.

In accordance with the changes made to the legislation, and subject to the rules of the jurisdiction of commercial disputes established by the provisions of the new wording of the EPC Ukraine, Order of the President of the Supreme Economic Court of Ukraine was established four chambers on certain categories of cases, that while the definition of their specializations.

Thus, a judicial panel to review cases of bankruptcy distributed for review in cassation decisions of commercial courts in bankruptcy cases. The competence of the Chamber of proceedings in disputes between business entities related to the case of commercial disputes: 1) the right of ownership and other property rights, 2) the conclusion, amendment and termination of contracts, 3) recognition agreements null and void and the consequences of the application of invalidity (except in cases involving tax administration), 4) payments for products, goods, services, 5) non-performance or improper performance of the obligations arising from treaties a 6) securities, corporate governance and the implementation of corporate rights, 7) the protection of business reputation of businesses, 8) other matters in commercial disputes arising between business entities.

The competence of the Chamber of proceedings arising from tax and other relationships relating to government regulation of business entities was included commercial disputes arising from tax administration, as well as: 1) invalidate the acts of the executive, local authorities and other agencies and organizations that monitor business activities, 2) encouraging executive agencies, local governments and other institutions and organizations act to give or take the actions necessary to carry out business activities, 3) recovery of penalties for violations established order of business activity, 4) the returning of chargeable businesses on an uncontested basis the amounts of fines, 5) establishment, reorganization and liquidation of legal entities, canceling the registration of business entities, 6) extending the period of administrative detention assets payers taxes, 7) Applications: a) land law, b) the customs legislation, c) the legislation on protection of economic

competition and unfair competition, d) legislation on foreign economic activity ; budget legislation (cases involving the Accounting Chamber of Ukraine, of the control and Audit service of the State Treasury of Ukraine), e) other matters of commercial disputes relating to government regulation of economic agents.

The competence of the Chamber of proceedings in commercial disputes relating to the protection of intellectual property has been extended to the cassation in economic disputes on protection of copyright and related rights, protection of the industrial property rights (inventions, utility models, industrial designs, trade marks , plant varieties and other objects).

Today, the High Commercial Court of Ukraine operates four chambers, specialization depends on the specialization of judges who make up their membership. Thus, the first Trial Chamber considers cassation disputes arising from the contractual relationship relating to the leasing , rent , banking and corporate disputes.

Second Trial Chamber decides disputes arising from transport, land relations, relations carriage disputes relating to the protection of property rights and other rights . The third reviews the Trial Chamber judgments in bankruptcy cases. The competence of the fourth judicial panel charged debate about protection of intellectual property.

Otherwise specified specialized judicial panels in the Higher Administrative Court of Ukraine . The basis of this specialization is taken classificatory categories of Administrative Law approved by the board of administrative judges from 26 November 2010.

According to this classifier decision of the judges of this court number 20 of December 27, 2010 was determined in the respective specialization of its chambers. Thus, the categories of cases pending which specialize trial judge judicial panel was assigned the case of disputes concerning : 1) the implementation of the state policy in the sphere of economy, 2) the sustainable development of human settlements and land use, 3) environmental protection, implementation of public financial policies.

Category of cases in which judges specialize second Trial Chamber, defined as follows: 1) the realization of their right to vote in elections and referendums; 2) the realization of the constitutional rights of individuals , as well as the exercise of power , of their activities, 3) ensuring public order and security, 4) implementation in education , science, culture and sport, 5) implementation of public policies in the areas of employment and social protection.

Specialization of judges of the third Trial Chamber determined in dealing with disputes about the provision of justice, public relations services and other types of cases (Section 14, Classifier). Categories of cases pending which specialize fourth judge judicial panel : 1) the case of disputes with the tax authorities to restrict gambling, 2) the case of disputes over the implementation of tax

policy and tax administration on the appeals, 3) cases involving tax authorities in sphere of currency regulation and currency control.

In addition, it was determined that five judges of the Chamber specialize in cases concerning appeals acts, actions or omissions of the Verkhovna Rada of Ukraine, President of Ukraine, the High Council of Justice, the High Qualifications Commission of Judges of Ukraine, as well as cases of early termination of the powers of a deputy Ukraine.

Thus, according to the requirements of Art. 171-1 CAS Ukraine, which provides that the acts, actions or omissions of the Verkhovna Rada of Ukraine, President of Ukraine, the High Council of Justice, and the actions or inactions of the High Qualifications Commission of Judges of Ukraine appealed to the Supreme Administrative Court of Ukraine, which created a separate chamber, decision of the judges that on August 9, 2010 № 8 " on the composition of judicial panels of the Supreme Administrative court of Ukraine " was created five judicial chambers.

However, the decision of the judges № 11 "On amendments to the judicial chambers of the Supreme Administrative Court of Ukraine " dated April 27, 2012 cited above is declared invalid. Today, the High Administrative Courts Ukraine formed four chambers with appropriate specialization of judges in accordance with the Classifier categories of administrative affairs. The Chamber of the Supreme Economic Court of Ukraine and the Supreme Administrative Court of Ukraine formed within the same jurisdiction. But on the High Specialized Court of Ukraine for Civil and criminal cases, then, in our opinion, the legislator defining its structure in two jurisdictions retained the Assembly the power to create other judges chambers, thus leaving the prospect for the implementation of a decision on the formation of chambers and within the civil and criminal jurisdictions. However, this court has two chambers - in civil and criminal cases.

As noted in this regard, L.I. Fesenko, it is possible that based on court statistics and evaluate the workload of judges in future be necessary in the formation of the High Specialized Court of Ukraine for Civil and criminal cases, for example, the Chamber of malfeasance review, juvenile or family, employment, land cases and others.

The author considers that this approach meets the requirements of paragraph 4 of Article 31 of the Law of Ukraine "On the Judicial System and Status of Judges" and does not contrary to the practice of formation of judicial chambers in other high specialized courts.

Thus from the above analysis it appears that the Trial Chamber is a structural subdivision of the court of the high specialized court judges assembly formed on a proposal from the head of a high specialized court for simultaneous determination of specialization and number of judges for the purpose of the administration of justice in the manner prescribed procedure.

However, on the establishment and organization of the judicial panels in the high specialized courts, note the following. First, the law is not determined by their number and orientation of their

jurisdictional activity (unlike, for example, the Supreme Court of Ukraine, the number of judicial chambers in which their names are identified and Part 3. 39 of the Law of Ukraine " On the Judicial System and Status of Judges ") that makes it possible to vary this parameter depending on the specific jurisdiction and judicial workload.

Second, the formation of any of the Chamber is the prerogative of the meetings as, on the one hand, eliminates the sole effect of head high specialized court for this process (although it is its initiator) , and the second - strengthens the role of the judicial authorities in the relevant court. Third, judicial powers are shared exclusively between judicial chambers - the structural formation of the high specialized court. This suggests that the court may exercise the powers of a judge only relevant specialized jurisdictions that are part of the Chamber appropriate, with considering established authority.

Regarding the specialization of judicial chambers, it must be noted that it can be defined in many ways: within one or more jurisdictions (for example, the Supreme Economic Court of Ukraine and the High Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Case) by issuing administrative documents (for example, way of publishing the Chairman of the Supreme Economic court of Ukraine order) on the basis of the approved body of judicial self- classifier categories of cases within their jurisdiction (judicial panels forming the Higher administrative Court of Ukraine), according to the legal definition of the number of court jurisdictions in the high specialized court (the formation of the two chambers of the Supreme court specialized court of Ukraine for Civil and criminal Cases), according to the decision of the judicial authorities of a high specialized court (for the organization of the judicial panels in all high specialized courts).

However, in our opinion, by the existing Law of Ukraine "On the Judicial System and Status of Judges" does not include a number of significant aspects of the judicial chambers in terms of their specialization. For example, in Art. 32 of the Law stipulates the powers of a High Specialized Court of Justice Statistics to analyze, study and generalization of judicial practice in order to achieve uniform enforcement by lower level.

Typically, guidelines for enforcement activities is the resolution of the plenum, which contain appropriate explanations. Practice the provisions of this article argues that this power is complex, and requires consolidation of efforts of judges and staff toward effective, qualitative and timely processing of the array of analytical and statistical data.

According to these conditions, the logical specification in the law office of judicial chambers in analyzing judicial statistics and studying and summarizing of judicial practice and preparation of resolutions of the plenum on enforcement.

In addition, in the context of the Trial Chamber shall be the Secretary of the Institute of detail, and outline the powers the Secretary of the Chamber, which, in our opinion, will be possible by

understanding underpinning this institute legal ideas and detect imperiously management activities.

Such issues require as tenure the legal regulation and number of appointments secretary, age limits, and professional qualifications (such as a specified judicial experience, availability of appropriate judicial experience working within the same specialization of the Chamber), the mechanism of dismissal (anticipatory), the scope of rights and obligations and so on.